

Projekt

z dnia 9 czerwca 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR 0007.XXV...2026
RADY MIEJSKIEJ ZŁOTORYI**

z dnia 23 czerwca 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata
2026-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 662) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 ze zm.) Rada Miejska Złotoryi uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata 2026-2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Złotoryja.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Waldemar Wilczyński

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE MIEJSKIEJ ZŁOTORYJA
NA LATA 2026-2028

ZŁOTORYJA 2026

Spis treści:

I. WPROWADZENIE	3
II. PODSTAWY PRAWNE	4
III. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA LOKALNEGO I ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA ZŁOTORYJA	4
IV. ODBIORCY PROGRAMU	12
V. REALIZATORZY PROGRAMU	12
VI. CELE PROGRAMU	13
VII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	16
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	17

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2026 r., poz. 49 z późn. zm.) gmina zobowiązana jest do opracowywania oraz realizacji trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata 2026–2028 stanowi dokument strategiczny, którego celem jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin, zapobieganiu sytuacjom kryzysowym oraz zapewnieniu dzieciom bezpiecznego środowiska wychowawczego.

Program jest kontynuacją działań podejmowanych w latach poprzednich, jednak uwzględnia aktualne uwarunkowania społeczne, demograficzne oraz nowe zagrożenia dotyczące rodziny, w szczególności:

- pogarszającą się kondycję psychiczną dzieci i młodzieży,
- uzależnienie dzieci i młodzieży od telefonów, Internetu i mediów społecznościowych,
- przeciążenie rodziców pracą zawodową i trudności w godzeniu ról rodzinnych,
- spadek dzietności i starzenie się społeczeństwa,
- rosnącą potrzebę wsparcia psychologicznego i terapeutycznego ,
- konieczność integracji i aktywizacji rodzin w środowisku lokalnym.

Założeniem Programu jest tworzenie spójnego systemu wsparcia opartego na współpracy służb społecznych, placówek oświatowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz lokalnej społeczności. Pomoc rodzinie ma charakter interdyscyplinarny i realizowana jest z poszanowaniem godności członków rodziny, przy założeniu wzmocnienia jej potencjału i kompetencji wychowawczych, a nie zastępowania rodziców w ich roli. To na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju.

Rodzina stanowi podstawowe środowisko rozwoju dziecka. Dlatego nadrzędnym celem Programu jest wspieranie rodziny biologicznej w przezwyciężaniu trudności, tak aby dziecko mogło wychowywać się w swoim naturalnym środowisku. W sytuacjach zagrożenia dobra dziecka działania podejmowane są zgodnie z zasadą dobra dziecka i obowiązującymi przepisami prawa.

Zapisy Programu pozostają w ścisłej zgodności z zasadą dobra dziecka, ochrony rodziny oraz pomocniczości państwa w działaniach na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej.

II. PODSTAWY PRAWNE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata 2026–2028 jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa krajowego oraz dokumentami strategicznymi w obszarze polityki rodzinnej i społecznej. Program realizowany jest w szczególności w oparciu o następujące akty prawne :

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
3. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
4. Ustawę z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
5. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
6. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
7. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
8. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
9. Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe
10. Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
11. Ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.
12. Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.
13. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
14. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata 2026-2028 są spójne z Diagnozą Lokalnych Zagrożeń Społecznych Miasta Złotoryja opracowaną w 2025r. w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej oraz rekomendacji. Dlatego też istotnym elementem programu są również działania profilaktyczne, integracyjne, aktywizacyjne, zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

III. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA LOKALNEGO I ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA ZŁOTORYJA

Dane demograficzne

Sytuacja demograficzna i społeczna miasta Złotoryja ma istotny wpływ na planowanie i realizację działań w zakresie wspierania rodziny. Analiza danych z ostatnich lat wskazuje na utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne:

- systematyczny spadek liczby ludności,
- malejąca liczba urodzeń,
- starzenie się społeczeństwa.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Miejskiej Złotoryja

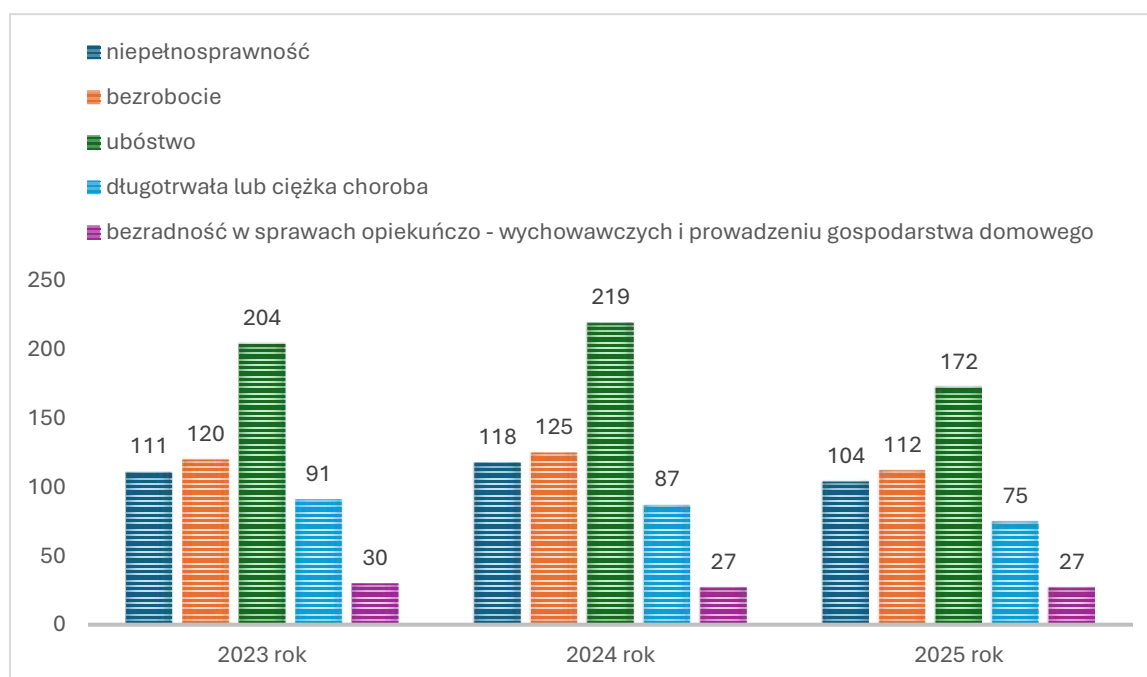
Rok	Liczba ludności ogółem	w tym w wieku przedprodukcyjnym (0–18 lat)
2022	13 887	2 172
2023	13 672	2 076
2024	13 425	1 994
2025	13 171	1 863

Źródło: dane UM Złotoryja – stan na dzień 31 grudnia każdego roku.

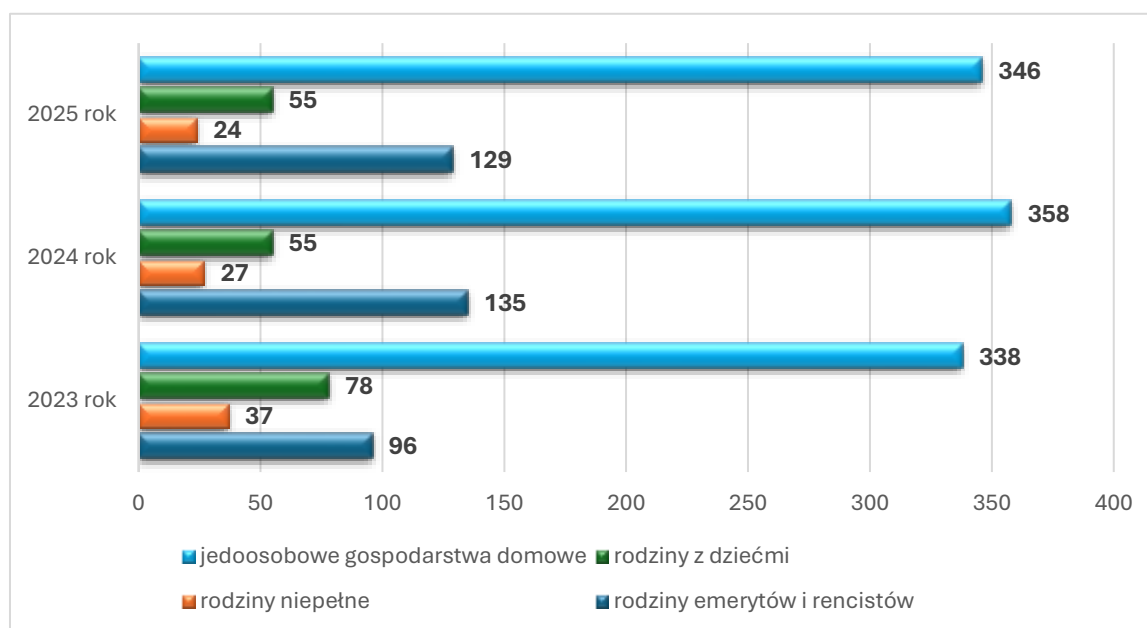
Problemy społeczne dotyczące rodziny

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu miasta Złotoryja, które zostały objęte pomocą tutaj. Ośrodka. Analiza danych wskazuje, że najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej w latach 2023–2025 było ubóstwo. Istotnymi problemami pozostawały również bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Wskazane dysfunkcje prowadzą bardzo często do powstawania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Liczbę rodzin objętych pomocą w odniesieniu do głównych powodów przyznawania pomocy w latach 2023-2025 przedstawia poniższy wykres.

Struktura rodzin osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2023-2025

W latach 2023–2025 największą grupę osób korzystających z pomocy społecznej stanowiły osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe. Znaczną grupę odbiorców wsparcia stanowili również emeryci i renciści wymagający pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Jednocześnie zauważalny jest spadek liczby rodzin z dziećmi oraz rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej, co może wynikać z poprawy sytuacji materialnej rodzin, wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców, a także faktu iż dzieci te trafiły do pieczy zastępczej. Dane wskazują, że struktura odbiorców pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Złotoryja pozostaje względnie stabilna.

W 2025 roku mieszkańcy Gminy Miejskiej Złotoryja korzystali zarówno ze świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc finansowa obejmowała przede wszystkim zasiłki stałe, okresowe oraz celowe, które wspierały rodziny i osoby samotne znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, pomagając w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb bytowych, takich jak zakup żywności, leków czy odzieży. Istotną rolę odgrywała również pomoc niepieniężna, obejmująca m.in. dożywianie, usługi opiekuńcze, pobyt w domach pomocy społecznej, schronienie dla osób w kryzysie bezdomności oraz pracę socjalną. Działania te miały na celu poprawę warunków życia mieszkańców, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Ośrodek realizował także pomoc psychologiczną, terapeutyczną i działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz uzależnieniom. Ważnym elementem wsparcia była współpraca z rodzinami w zakresie poprawy ich funkcjonowania i bezpieczeństwa dzieci.

Systematycznie, według występujących potrzeb podejmowana jest także praca socjalna w odniesieniu do rodzin z trudnościami opiekuńczo -wychowawczymi, wynikającymi między innymi z powodu niezaradności, konfliktów rodzinnych, negatywnych zjawisk występujących w rodzinie t.j. alkoholizm, narkomania, przemoc, zaburzenia psychiczne rodziców,

ich niedojrzałość do funkcji rodzicielskiej, występowanie problemów wychowawczych, trudności w realizacji obowiązku szkolnego. Praca socjalna w pierwszej kolejności ukierunkowana jest na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych dzieci, takich jak: wyżywienie, odzież stosowna do pory roku, odpowiednie warunki mieszkaniowe – w tym miejsce do spania i nauki, zabawy, zwracając wzmożoną uwagę na warunki sanitarno-higieniczne panujące w środowisku rodzinnym. W sytuacji zagrożenia (szczególnie dobra i bezpieczeństwa dziecka), podejmowane są działania interwencyjne. Współpracuje się z instytucjami i służbami wspierającymi daną rodzinę: szkołami, przedszkolami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem rodzinnym, służbą zdrowia, policją, kuratorem. Duży nacisk jest położony na pracę z rodzinami naturalnymi, która ma na celu przygotowanie rodziny do ponownego podjęcia opieki nad dzieckiem i powrót dziecka z pieczy do rodziny biologicznej.

Przemoc domowa

Przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy domowej to m.in. normy społeczne i kulturowe przyjęte w danym środowisku, gdzie istnieje silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych. Wpływ na stosowanie przemocy ma również dziedziczenie wzorca przemocy, a także uzależnienie, nadużywanie alkoholu lub środków psychoaktywnych. Wielu sprawców przemocy w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Z danych pozyskanych z analizy NK wynika, że najczęściej dochodzi do przemocy psychicznej, kolejno fizycznej i innej tj. przemocy ekonomicznej czy zaniedbania.

Tabela 2. Charakterystyka osób doznających przemocy i stosujących przemoc

Osoby doznające przemocy domowej objęte działaniami w ramach procedury NK	2022	2023	2024	2025
Kobiety	50	52	34	37
Mężczyźni	10	7	7	3
Dzieci	55	41	58	37
Osoby stosujące przemoc domową objęte działaniami w ramach procedury NK	2022	2023	2024	2025
Kobiety	10	7	15	12
Mężczyźni	54	40	48	40

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego.

Analiza danych zawartych w tabeli wskazuje, że w latach 2022–2025 największą grupę osób doznających przemocy domowej objętych procedurą Niebieskie Karty stanowiły kobiety oraz dzieci. W przypadku mężczyzn doznających przemocy domowej liczby te były zdecydowanie niższe w porównaniu z kobietami i dziećmi oraz wykazywały tendencję spadkową, co może wynikać zarówno z rzeczywistej skali zjawiska, jak i z mniejszej skłonności mężczyzn do zgłaszania przemocy.

Analizując dane dotyczące osób stosujących przemoc domową, można zauważyć, że w każdym z badanych lat dominującą grupę stanowili mężczyźni. Liczba kobiet stosujących przemoc była znacząco niższa, choć w 2024 roku widoczny jest jej wzrost w porównaniu do lat wcześniejszych. Może to świadczyć o zmieniającej się strukturze zjawiska lub o większej skuteczności identyfikowania sprawców niezależnie od płci.

Przedstawione dane potwierdzają, że problem przemocy domowej ma charakter złożony i dotyczy różnych grup społecznych, przy czym szczególnej uwagi wymagają kobiety i dzieci jako najczęstsze ofiary przemocy. Jednocześnie dominujący udział mężczyzn wśród osób stosujących przemoc wskazuje na potrzebę kontynuowania działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz interwencyjnych, skierowanych zarówno do osób doznających przemocy, jak i jej sprawców.

Tabela 3. Procedura „Niebieskie Karty” w rodzinach

Rok	Liczba rodzin objętych procedurą NK	Liczba rodzin z dziećmi	Liczba dzieci w tych rodzinach
2022	64	15	28
2023	61	19	40
2024	67	24	58
2025	64	23	56

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego.

Liczba rodzin z dziećmi objętych procedurą NK na przestrzeni 2022-2024 roku sukcesywnie wzrastała, niewielki spadek odnotowano w 2025r. Wzrost liczby zakładanych procedur NK w rodzinach z dziećmi nie musi oznaczać, że w społeczeństwie automatycznie dochodzi do większej liczby aktów agresji. Wynika on głównie ze zmian prawnych, lepszej wykrywalności oraz większej świadomości społecznej.

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco zarówno przez asystenta rodziny i specjalistę pracy socjalnej, pracowników socjalnych Ośrodka a także członków Zespołu Interdyscyplinarnego w ramach:

- pracy grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do prowadzenia procedury Niebieskie Karty w danej rodzinie,
- spotkań interwizyjnych Zespołu ds. Asysty Rodzinnej i Dyrektora Ośrodka,

- konsultacji z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, specjalistami pracującymi w ramach pomocy specjalistycznej w MOPS,
- wielokrotnie występowało do placówek oświatowych (przedszkoli i szkół) o wydanie opinii o funkcjonowaniu dziecka oraz współpracy rodziny z placówką – informacje te stanowiły podstawę do dalszych działań mających poprawić sytuację dziecka w danej rodzinie.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą może być sprawowana w formie:

1. rodzinnej,
2. instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka. Instytucjonalna pieczę zastępcza to: placówki opiekuńczo - wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Organizacja pieczy zastępczej jest zadaniem powiatu i stanowi rozwiązanie ostateczne, stosowane w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka. Z danych wynika, że w latach 2023–2025 liczba dzieci z terenu miasta Złotoryja (narastająco) przebywających w pieczy zastępczej wzrosła z 49 do 66. W całym analizowanym okresie więcej dzieci przebywało w pieczy instytucjonalnej niż w rodzinnej.

Najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w pieczy zastępczej są uzależnienia rodziców, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz dysfunkcyjność rodzin. Pomimo podejmowanych działań wspierających, powroty dzieci do rodzin biologicznych należą do rzadkości, co skutkuje wydłużaniem okresu pobytu w pieczy zastępczej i drastycznie rosnącymi nakładami finansowymi gminy w związku odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 4. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2023- 2025

Rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci (narastająco w danym roku)		
	2023	2024	2025
<i>Rodzinna pieczę zastępcza</i>	26	23	24
<i>Instytucjonalna pieczę zastępcza</i>	33	31	42
<i>Razem</i>	51 * (49)	54	66

*2 dzieci zmieniło formę pieczy zastępczej z rodzinnej na instytucjonalną

Źródło: dane własne MOPS Złotoryja.

Asystenci rodziny zatrudnieni w tut. MOPS w Złotoryi w ramach swoich obowiązków wspierają rodziny dysfunkcyjne zmagające się z różnorodnymi problemami, często nie tylko ubóstwem, ale także innymi trudnościami wpływającymi na ich funkcjonowanie. Praca z tymi rodzinami wymaga od pracowników pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu,

zaangażowania oraz indywidualnego podejścia do każdej sytuacji, tak aby skutecznie wspierać poprawę ich funkcjonowania i warunków życia.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2023-2025

Liczba rodzin objętych asystenturą	ROK	2023	2024	2025
		Ogółem	18	18
	w tym z zobowiązanych przez sąd	8	8	12
	w tym objętych procedurą „Niebieskie Karty”	5	5	5
Liczba dzieci w rodzinach objętych asystenturą	Ogółem	50	50	55
	w tym wychowujących się w rodzinach biologicznych	44	40	27
	w tym umieszczonych w pieczy zastępczej	6	10	28

Źródło: dane własne MOPS Złotoryja.

Rola asystenta polega na całościowym wspieraniu rodziny, wspomaganie rozwoju kompetencji. Nadrzędnym celem jego pracy jest przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i podejmowanie działań mających na celu powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Asystent rodziny prowadził pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Na prośbę klientów pomagał w instytucjach i urzędach załatwiać sprawy bieżące. Asystent rodziny, aby skutecznie i efektywnie wywiązać się z nałożonych obowiązków, może pracować z nie więcej niż z 15 rodzinami. Liczba rodzin objętych pomocą wynika ze złożoności zadań związanych z problemami rodzin (np. ich bezradność, ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, problemy emocjonalne, choroby psychiczne), którymi się zajmuje.

Do podstawowych zadań asystenta rodziny należy m.in. :

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, troski o edukację i rozwój dzieci, dbałość o zdrowie, gospodarowanie budżetem domowym,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodziny,
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,

- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- udział w posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce.

Należy zwrócić uwagę, że asystenci w swojej pracy wykorzystują m.in. umiejętności mediacyjne, komunikacyjne, wiedzę prawniczą, doradztwo medyczne, edukacyjne, psychologiczne itd. Pracują w terenie w różnych warunkach. Często narażeni są na czynniki stresogenne, pogryzienie przez insekty lub zwierzęta, choroby, wulgarne zachowania, groźby. Powyższe wskazuje, że jest to praca bardzo wymagająca, z jednym z najwyższych współczynników wypalenia zawodowego. Asystenci posiadają jedne z najwyższych wymogów dotyczących kwalifikacji zawodowych w obszarze pedagogiki, psychologii oraz terapii rodzin i/lub doświadczenia w pracy z dziećmi i rodziną.

Asystenci rodziny wyciągając wnioski z pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi wskazują, że bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm.

Natomiast z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny, które:

- nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,
- nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną – wykazują brak umiejętności przy załatwianiu swoich spraw (np. urzędowych – napisania podania o świadczenia, złożenia wniosku o lokal, zarejestrowanie do lekarza itp.).

Po dokonaniu analizy występujących problemów społecznych i charakterystyki środowiska ustalono, iż w celu wsparcia złotoryjskich rodzin należy podjąć działania w następujących obszarach działań:

1. Rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych ukierunkowanych na wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz promowanie prawidłowego funkcjonowania rodziny.
2. Zwiększenie skuteczności wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez rozwój pracy socjalnej oraz wsparcia asystenta rodziny.
3. Zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej poprzez podejmowanie działań profilaktycznych, wczesną diagnozę problemów rodzinnych oraz intensywną pracę z rodziną w środowisku lokalnym i w miejscu jej zamieszkania.
4. Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia dla dzieci i rodzin, w tym pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej oraz poradnictwa rodzinnego.

5. Wspieranie rodzin w szczególnej sytuacji życiowej, w tym rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6. Wzmacnianie współpracy instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny w celu zapewnienia kompleksowej i skoordynowanej pomocy.

IV. ODBIORCY PROGRAMU

Program adresowany jest do wszystkich rodzin z dziećmi zamieszkujących miasto Złotoryja. Bezpośrednimi odbiorcami są w szczególności:

1. Rodziny w kryzysie opiekuńczo-wychowawczym, rodziny dotknięte przemocą i problemem uzależnień.
2. Rodziny, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
3. Rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i które wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania władzy rodzicielskiej i powrotu dziecka do domu rodzinnego.
4. Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniami cyfrowymi.

Odbiorcami pośrednimi są instytucje oraz zatrudnieni w nich pracownicy działający na rzecz rodzin i dzieci tj. placówki oświatowe, instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz służby publiczne.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Skuteczna realizacja Programu opiera się na modelu współpracy międzyinstytucjonalnej. Koordynatorem całości działań jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi (MOPS), który integruje aktywność wszystkich podmiotów zaangażowanych w system wsparcia rodziny. W realizacji swoich działań niżej wymienione podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

W realizację programu zaangażowane są:

1. Urząd Miejski w Złotoryi,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Złotoryi,
3. Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotoryi,
4. Placówki oświatowe (m.in. szkoły, przedszkola, poradnia psychologiczno-pedagogiczna),

5. Złotoryjski Ośrodek Kultury, w tym Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica Terapeutyczna,
6. Placówki ochrony zdrowia (m.in. szpital, przychodnie, poradnie),
7. Sąd Rejonowy w Złotoryi (w tym Wydział Rodzinny i Nieletnich),
8. Powiatowa Komenda Policji w Złotoryi,
9. Straż Miejska w Złotoryi,
10. Organizacje pozarządowe,
11. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Współpraca realizatorów odbywa się poprzez regularną wymianę informacji (z poszanowaniem przepisów o ochronie danych osobowych) oraz wspólne opracowywanie strategii pomocy w najtrudniejszych przypadkach.

VI. CELE PROGRAMU

Głównym celem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Złotoryja na lata 2026-2028 jest **wzmacnianie roli rodziny jako podstawowego środowiska wychowawczego dziecka poprzez rozwój lokalnego systemu wsparcia.**

W celu osiągnięcia celu głównego Projekt zakłada systematyczną i rzetelną realizację zaplanowanych działań określonych dla poszczególnych celów szczegółowych w ujęciu trzyletnim. Działania będą wdrażane przez poszczególne służby / instytucje / organizacje zgodnie z harmonogramem pracy wynikającym ze specyfiki działalności poszczególnych realizatorów.

Cele szczegółowe:

1. Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz podnoszenie ich umiejętności w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny.
2. Przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego, przemocy, uzależnień oraz innym problemom wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.
3. Wspieranie dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju oraz tworzenie warunków sprzyjających wyrównywaniu szans edukacyjnych i społecznych.
4. Rozwijanie współpracy instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny w celu budowania skutecznego lokalnego systemu wsparcia.

Cel szczegółowy 1

Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz podnoszenie ich umiejętności w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny

realizowany będzie poprzez n/w zadania:

- prowadzenie poradnictwa i pracy socjalnej z rodzinami dotkniętymi różnego rodzaju kryzysami;
- organizowanie poradnictwa specjalistycznego dla rodziców, w szczególności psychologicznego, pedagogicznego i prawnego;
- podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących uzależnień, przemocy domowej oraz wzmacniania kompetencji wychowawczych i społecznych rodzin;
- wspieranie rodzin poprzez działania asystenta rodziny;
- motywowanie rodziców do aktywnego uczestnictwa w życiu dzieci oraz współpracy ze szkołami i instytucjami pomocowymi;
- organizowanie warsztatów i spotkań edukacyjnych dotyczących m.in. umiejętności wychowawczych, komunikacji i rozwiązywania konfliktów w rodzinie;
- podejmowanie działań mających na celu powoływanie rodzin wspierających.

Cel szczegółowy 2

Przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego, przemocy, uzależnień oraz innym problemom wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodziny

realizowany będzie poprzez n/w zadania:

- wczesne diagnozowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz podejmowanie działań zapobiegających pogłębianiu się problemów;
- edukacja dzieci i młodzieży w zakresie prawidłowych relacji rodzinnych, rozwoju emocjonalnego, zagrożeń wynikających z uzależnień oraz nadmiernego korzystania z urządzeń cyfrowych;
- edukacja rodziców w celu wzmacniania ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizację warsztatów, treningów umiejętności wychowawczych oraz poradnictwa rodzinnego;
- realizowanie działań profilaktycznych dotyczących przemocy domowej i uzależnień;
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz innymi służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- obejmowanie rodzin wsparciem w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- organizowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- wspieranie rodzin w odbudowie prawidłowych relacji rodzinnych i społecznych.

Cel szczegółowy 3

Wspieranie dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju oraz tworzenie warunków sprzyjających wyrównywaniu szans edukacyjnych i społecznych

realizowany będzie poprzez n/w zadania:

- przyznawanie i realizacja świadczeń pieniężnych oraz rzeczowych w ramach pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, stypendiów i zasiłków szkolnych;

- organizowanie i współorganizowanie działań edukacyjnych, profilaktycznych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży;
- wspieranie rodzin w zapewnieniu dzieciom właściwych warunków do nauki i rozwoju;
- współpraca ze szkołami, przedszkolami oraz placówką wsparcia dziennego;
- umożliwianie dzieciom udziału w zajęciach rozwijających zainteresowania i kompetencje społeczne;
- organizowanie wypoczynku letniego i zimowego;
- wspieranie dzieci i młodzieży z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez umożliwienie korzystania z oferty placówki wsparcia dziennego - świetlicy terapeutycznej;
- monitorowanie sytuacji dzieci zagrożonych zaniedbaniem lub wykluczeniem społecznym;
- objęcie dzieci pomocą specjalistów w placówkach oświatowych np. indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną;
- kształtowanie u rodziców prawidłowych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi;
- wsparcie rodzin biologicznych w działaniach mających na celu powrót dziecka do domu rodzinnego;
- współpraca z sądem, kuratorami oraz innymi instytucjami w zakresie wsparcia rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 4

Rozwijanie współpracy instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny w celu budowania skutecznego lokalnego systemu wsparcia

realizowany będzie poprzez n/w zadania:

- współpraca z placówkami oświatowymi, policją, sądem, służbą zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi;
- koordynowanie działań pomocowych podejmowanych wobec rodzin wymagających wsparcia;
- wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- udział w lokalnych programach i inicjatywach społecznych dotyczących wspierania rodziny;
- prowadzenie działań mających na celu diagnozowanie potrzeb rodzin zamieszkujących Gminę Miejską Złotoryja;
- rozwijanie lokalnego systemu wsparcia poprzez dostosowywanie działań pomocowych do aktualnych potrzeb złotoryjskich rodzin;
- podnoszenie kompetencji pracowników instytucji działających na rzecz rodzin poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i konferencjach;
- kontynuowanie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy rodzinie w zakresie realizacji zadań związanych z pieczą zastępczą;
- zapewnienie mieszkańcom dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy.

VII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring i ewaluacja stanowią kluczowe narzędzia pozwalające na systematyczną ocenę postępów w realizacji Programu oraz weryfikację skuteczności podejmowanych działań. Proces ten ma na celu zapewnienie elastyczności Programu i jego sprawne dostosowywanie do zmieniających się potrzeb rodzin w Złotoryi.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi prowadzi monitoring w trybie ciągłym przy ścisłej współpracy ze wszystkimi realizatorami Programu i polega na:

- bieżącym gromadzeniu danych ilościowych i jakościowych dotyczących realizowanych zadań,
- analizie dokumentacji prowadzonej przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych,
- zbieraniu informacji zwrotnych od instytucji partnerskich (szkół, Policji, Sądu).

Sprawozdanie i ocena realizacji poszczególnych działań w roku kalendarzowym będą opracowywane w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli instytucji oraz podmiotów realizujących działania Programu. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań będą corocznie przedkładane Burmistrzowi Miasta Złotoryja oraz Radzie Miejskiej Złotoryja.

Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej modyfikacji działań. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą przedstawione Radzie Miejskiej Złotoryja do zatwierdzenia.

Skuteczność Programu będzie mierzona za pomocą następujących wskaźników:

1. Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą, wielkość i forma udzielanej pomocy społecznej.
2. Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną, liczba pracowników socjalnych świadczących pracę socjalną.
3. Liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w rodzinach z dziećmi.
4. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta ze względu na problemy opiekuńczo - wychowawcze, liczba rodzin objętych koordynacją poradnictwa „Za życiem”, liczba dzieci wychowujących się w rodzinach objętych usługą asystentury, liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin.
5. Liczba rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny.
6. Liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
7. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, których pobyt współfinansowany jest przez Gminę.
8. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, terapeutycznego, prawnego), liczba udzielonych porad przez specjalistów.
9. Liczba zrealizowanych warsztatów dla rodziców podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców oraz liczba ich uczestników.
10. Liczb dzieci i młodzieży korzystających z pomocy w placówce wsparcia dziennego – świetlicy terapeutycznej.
11. Liczba dzieci i młodzieży objętych programami profilaktycznymi w placówkach oświatowych.

12. Liczba rodzin, którym ograniczono władzę rodzicielską.
13. Liczba szkoleń /warsztatów / konferencji podnoszących kompetencje pracowników, liczba osób objętych tymi działaniami.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania przewidziane w niniejszym Programie będą wdrażane systematycznie zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Gminy Miejskiej Złotoryja.

Źródłem finansowania zadań są środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w ustawach:

- z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- z dnia 4 listopada 2026r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

oraz środki pozyskane na zadania związane z realizacją programów formie: dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej dla rodzin wielodzietnych i innych, a także ze środków unijnych.